

Z kroniki Instytutu Zachodniego

WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Dnia 2 kwietnia 1964 r. w Sali Czerwonej Pałacu Działyńskich w Poznaniu przy Starym Rynku odbyło się Walne Zebranie Członków Instytutu Zachodniego. Porządek dzienny zebrania był następujący:

1. Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zebrania.
2. Odczytanie protokołu z Walnego Zebrania z dnia 21 marca 1963 r.
3. Sprawozdanie Kuratorium, Rady Naukowej oraz Dyrekcji z działalności za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1963 r.
4. Sprawozdanie finansowe za rok 1963.
5. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
6. Plan naukowy oraz wydawniczy i preliminarz budżetowy na rok 1964.
7. Dyskusja nad sprawozdaniami.
8. Powzięcie uchwały o udzielenie Dyrekcji IZ absolutorium za działalność w okresie sprawozdawczym i zatwierdzenie planu pracy i preliminarza.
9. Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej IZ i nowych członków Instytutu Zachodniego.
10. Wolne wnioski.

1) Zebranie otworzył o godz. 10³⁰ prof. dr M. Szczaniecki, dyrektor IZ, witając zebranych i proponując prof. dra K. Piwarskiego, prezesa Kuratorium IZ, na przewodniczącego Walnego Zebrania. Propozycja ta została przyjęta jednogłośnie. Równocześnie prof. M. Szczaniecki poprosił o zajęcie miejsca przy stole przewodniczącego IZ i Wydziału PAN, prof. dra T. Cieślaka, przedstawiciela MSZ, prof. dra J. Katza-Suchego oraz kierownika Wydziału Oświaty i Nauki KW PZPR w Poznaniu — R. Jezierskiego.

Na wniosek Dyrektora IZ zebrani chwilą milczenia uczcili pamięć zmarłych członków Instytutu Zachodniego: Stanisława Arcta, Kazimierza Dziembowskiego, Józefa Kwiatka.

Na sekretarzy zebrania powołani zostali: mgr Józef Muszyński i mgr Władysław Tomaszewski.

2) Na wniosek przewodniczącego zebrani zatwierdzili protokół z Walnego Zebrania z dnia 21 marca 1963 r., ogłoszony w „Przeglądzie Zachodnim” nr 2/1963.

3) Ponieważ sprawozdanie władz Instytutu Zachodniego (Kuratorium, Rady Naukowej oraz Dyrekcji) z działalności naukowej, wydawniczej i organizacyjnej IZ w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1963 r. zostało wydane w osobnej broszurze i przekazane członkom IZ przed Walnym Zebraniem, postanowiono nie odczytywać ogłoszonych sprawozdań.

Z kolei przewodniczący udzielił głosu Dyrektorowi IZ, prof. M. Szczanieckiemu, który szerzej omówił najważniejsze — w ocenie kierownictwa — problemy działalności IZ. Jednym z nich jest zagadnienie prac zespołowych i kompleksowych, wymagających udziału szeregu specjalistów z różnych dziedzin nauki. Kontynuując bogate, dawne tradycje w tym zakresie (np. cykl *Ziemia Staropolski*), w roku sprawozdawczym IZ wydał I tom monografii Niemiec współczesnych, poświęcony NRD, zbiór studiów pt. *Wschodnia ekspansja Niemiec w Europie środk-*

kowej, będący pierwszym w literaturze polskiej syntetycznym ujęciem tzw. *Drang nach Osten*, oraz zespołowe opracowanie pt. *Problem polsko-niemiecki w Traktacie Wersalskim*. Aktualnie opracowuje się II tom monografii Niemiec współczesnych (NRF), wspólnie z historykami NRD — *Dzieje Ostmarkenvereiu (Hakaty)* oraz trzy monografie przygotowywane w związku z 20-leciem PRL: *Rozwój gospodarki Ziemi Zachodnich w 20-leciu PRL i jego perspektywy*, *Przeobrażenia społeczne na Ziemiach Zachodnich w latach 1945—1965*, *Nauka polska i szkolnictwo wyższe na Ziemiach Zachodnich 1945—1965*. Należy przy tym podkreślić, że pełna realizacja tego typu prac leży poza aktualnymi możliwościami kadrowymi Instytutu. Stąd zachodzi konieczność skupiania wokół nich zespołu samodzielnych pracowników naukowych spoza IZ. Dotychczasowy rozwój kadry naukowej IZ wyraźnie wskazuje, iż w niedalekiej przyszłości będzie ona zdolna samodzielnie podejmować prace o charakterze kompleksowym. To założenie opinia Dyrekcja m. in. na wnioskach wysnutych z regularnych zebrań naukowych, ze wspólnych dyskusji nad problemami badawczymi poszczególnych pracowni IZ, z coraz umiejętniejszego wyzyskiwania rosnących wciąż zbiorów Archiwum Prasowego i Biblioteki.

Omawiając stosunki naukowe IZ z zagranicą, prof. Szczaniecki przedstawił kontakty z ośrodkami badawczymi krajów obozu socjalistycznego (ČSRS, NRD, ZSRR). W okresie sprawozdawczym szczególnie zacieśniły się związki z Instytutem Słowianoznawstwa AN ZSRR. W maju 1963 r. przebywała w Moskwie delegacja IZ, która na specjalnie zorganizowanej sesji zapoznała uczonych radzieckich z działalnością Instytutu Zachodniego oraz z organizacją badań niemieckoznawczych w Polsce. W Moskwie omówiono też szczegółowo formy dalszej współpracy IZ z Instytutem Słowianoznawstwa, nawiązano kontakty naukowe z innymi placówkami badawczymi Moskwy i Leningradu oraz z redakcjami takich czasopism jak: „Woprosy Istorii”, „Nowaja i Nowiejszaja Istorija”. Postanowiono też tego rodzaju spotkania urządzić w przyszłości. Stąd też na początku maja 1964 r. odbędzie się w Poznaniu międzynarodowa konferencja poświęcona węzłowym problemom stosunków słowiańsko-niemieckich. Wezmą w niej udział naukowcy z ČSRS, NRD, ZSRR i Polski.

W zakresie rozwijania kontaktów IZ z placówkami naukowymi krajów kapitalistycznych szczególną rolę odgrywa obcojęzyczny półrocznik „Polish Western Affairs”. Celem tego pisma, powstałego w r. 1959, jest przedstawienie polskiego punktu widzenia na zagadnienie szeroko rozumianych stosunków polsko-niemieckich. „PWA” dociera do kilkuset środowisk naukowych i uniwersyteckich krajów kapitalistycznych. O zainteresowaniu problematyką poruszoną na łamach „PWA” świadczą liczne przedruki, próby o zezwolenie na przedruk oraz zamówienia z szeregu bibliotek, pragnących posiadać komplety czasopisma. Ukazują się również przekłady książek IZ wydane przez wydawnictwa zagraniczne. *Izdatielstwo Innostranocj Litieratury* w Moskwie, po opublikowaniu w języku rosyjskim w latach minionych rozprawy B. Wiewiory, a w r. 1963 pracy zbiorowej *Polskie Ziemie Zachodnie*, obecnie przygotowuje do druku w tłumaczeniu na język rosyjski tom pt. *Ekspansja niemiecka w Europie środkowej*.

4) Dokładne sprawozdanie z wykonania budżetu za r. 1963 ogłoszone zostało w zbiorowym sprawozdaniu władz IZ. Dlatego mgr J. Bartosik, w zastępstwie wicedyrektora Pollaka, złożył ogólne wyjaśnienia dotyczące tej sprawy.

5) Protokół z zebrania Komisji Rewizyjnej z dnia 15 lutego 1964 r. odczytał prof. dr K. Kolańczyk. Komisja Rewizyjna stwierdziwszy, iż postulaty wysunięte w protokole z dnia 23 II 1963 r. zostały przez Dyrekcję zrealizowane, zaleciła m. in. przedstawić Walnemu Zebraniu sprawę składek członkowskich oraz — poprzez Wydział I PAN — wszcząć zabiegi w Ministerstwie Kultury i Sztuki o obniżenie ceny katalogowej publikacji pt. *Górny Śląsk*.

Komisja Rewizyjna, po szczegółowym zbadaniu działalności finansowej Instytutu, postanowiła przedłożyć Walnemu Zebraniu Członków IZ wniosek o udzielenie Dyrekcji IZ absolutorium z działalności za okres 1 I 1963 — 31 XII 1963 r. Równocześnie Komisja wyraziła uznanie Dyrekcji za całokształt pracy, a pracownikom księgowości za bardzo staranne i sumienne spełnienie obowiązków.

6) Przedstawiając plan naukowy oraz wydawniczy IZ na r. 1964, prof. M. Szaniecki podkreślił dalszy rozwój tego kierunku badań, który w zmodyfikowanym programie pracy IZ uznany został za wiodący.

Nie eliminowana jest tematyka historyczna, zainteresowania badawcze IZ skupiają się jednak w coraz wyższym stopniu wokół problematyki współczesnej i to w szczególności niemieckiej. W planie naukowym na r. 1964 wydzielono 5 następujących problemów, będących aktualnie w trakcie opracowywania: 1) integracja europejska a Niemcy zachodnie, 2) NRF, 3) NRD, 4) historia Niemiec i stosunków polsko-niemieckich, 5) Ziemie Zachodnie.

Spośród 63 tematów, objętych planem, na wymienione wyżej problemy przypada: ad. 1—14 tematów, ad. 2—13, ad. 3—7, ad. 4—20, ad. 5—9. Chronologicznie jedynie 7 tematów dotyczy okresu sprzed 1939 r., a 7 — II wojny światowej. Pozostałe obejmują problematykę czasów powojennych.

Na marginesie charakterystyki planu naukowego prof. Szaniecki poinformował, że uroczystości związane z 20-rocznicą PRL, 20-rocznicą wyzwolenia Ziemi Zachodnich oraz 20-rocznicą powstania IZ — Dyrekcja zamierza zorganizować wiosną 1965 r. W związku z tym przygotowuje się też trzy wspomniane już monografie zespołowe, poświęcone rozwojowi gospodarczemu, przemianom społeczno-kulturalnym i nauce na Ziemiach Zachodnich (wymienione w punkcie 3 tego sprawozdania).

7) Przed otwarciem dyskusji nad sprawozdaniami władz Instytutu prof. G. Labuda wręczył prof. K. Piwarskiemu tom studiów pt. *Ekspansja niemiecka w Europie środkowej* dedykowany mu przez Instytut Zachodni dla uczczenia 35-rocznicy pracy naukowej. W krótkich przemówieniach, wygłoszonych z tej okazji, zarówno prof. G. Labuda, jak i prof. J. Pajewski, scharakteryzowali udział prof. K. Piwarskiego w pracach i osiągnięciach IZ, najpierw jako dyrektora IZ, później prezesa Kuratorium.

Odpowiadając prof. K. Piwarski złożył serdeczne podziękowania autorom ofiarowanej mu książki oraz podkreślił związki łączące go z poznańskim środowiskiem naukowym.

Z kolei prof. M. Szaniecki poinformował uczestników Walnego Zebrania o ustąpieniu, z własnej inicjatywy, dra M. Pollaka ze stanowiska wicedyrektora IZ, które zajmował nieprzerwanie od 17 lat. W serdecznych słowach złożył drowi Pollakowi podziękowania za ofiarną, pełną oddania sprawom Instytutu pracę, atmosferę życzliwości i wzajemnego zrozumienia, jaką potrafił stworzyć w ciągu swej długoletniej działalności w IZ. Prof. Szaniecki stwierdził, że wycofanie się dra Pollaka, posiadającego ogromne doświadczenie i wiedzę, jest dla Instytutu i jego pracowników dotkliwą stratą.

Odpowiadając dyr. M. Pollak przedstawił motywy i zasady, jakimi kierował się i jakie pragnął realizować w ciągu swej długoletniej pracy w IZ. Tą myślą przewodnią było szeroko pojęte dobro Instytutu, troska o stworzenie dla pracowników takich warunków, aby najpełniej realizować się mogły plany i zamierzenia IZ. W zakończeniu swego przemówienia Dyrektor Pollak podziękował członkom Dyrekcji za życzliwe i pełne uznania odnoszenie się do jego osoby i pracy oraz wszystkim współpracownikom, do których odnosił się zawsze z wielką serdecznością, za dobrą współpracę i wielkie zaufanie. Na koniec życzył członkom Dyrekcji, a zwłaszcza prof. M. Szanieckiemu, wiele inicjatywy i najlepszych wyników w kierowaniu Instytutem, a wszystkim współpracownikom dobrej naddał i rzetelnej pracy dla Instytutu Zachodniego i nauki polskiej.

Walne Zebranie Członków IZ, na wniosek red. F. Miedzińskiego, jednomyślnie postanowiło umieścić w protokole stwierdzenie, że: „Dr Michał Pollak dobrze zasłużył się Instytutowi Zachodniemu”.

Z kolei przewodniczący zebrania otworzył dyskusję nad sprawozdaniami.

Prof. dr H. B a t o w s k i, który przez dłuższy czas przebywał ostatnio w USA, podzielił się swoimi spostrzeżeniami co do oddźwięku wydawnictw Instytutu Zachodniego na gruncie amerykańskim. Można stwierdzić, że „PWA” skutecznie przeciwdziała propagandzie rewizjonistycznej, szerząc obiektywną prawdę i pogłębiając wiedzę społeczeństwa amerykańskiego o polskich Ziemiach Zachodnich. Winno się jednak czynić starania, by pismo w szerszej mierze niż dotychczas docierało nie tylko do instytucji czy ośrodków naukowych, ale do konkretnych osób. Spotyka się bowiem z przejawami świadomej akcji swoistego bojkotowania wydawnictw polskich. W związku z rozwijającą się w USA propagandą antyczeską dyskutant postuluje omówienie na łamach „PWA” problemu sudecckiego. Należałoby również opublikować w języku francuskim i angielskim atlas przedstawiający rzeczywiste granice współczesnych państw europejskich, gdyż amerykańskie mapy przeznaczone do użytku szkolnego opierają się na zachodnio-niemieckich wydawnictwach kartograficznych. Istnieje potrzeba szerszego zaznajomienia czytelnika Ameryki Łacińskiej (zwłaszcza Argentyny i Brazylii) z zagadnieniami współczesnej Polski. Byłoby więc rzeczą pożyteczną opublikowanie przynajmniej jednego zeszytu „PWA” w języku hiszpańskim.

Mgr W. G ł o w a c k i stwierdził, że — jak wynika ze sprawozdań — Instytut ciągle szuka swojej drogi, własnego oblicza. Stąd sprawa koordynacji pracy z innymi placówkami naukowymi nabiera szczególnego znaczenia. Warunkiem dalszego rozwoju Instytutu jest posiadanie własnej, wysoko wyspecjalizowanej kadry naukowej, co umożliwi realizację planowanych prac kompleksowych. Niewątpliwie cechą pozytywną jest to, że IZ w coraz pełniejszym tego słowa znaczeniu prowadzi badania niemcoznawcze. Zdaniem dyskutanta, oszczędności finansowe, poczynione na niekorzyść warsztatu naukowego nie są zjawiskiem dodatnim.

Prof. dr S. W y s ł o u c h zwrócił uwagę na konieczność wyzyskania wszystkich możliwości w zakresie rozpowszechniania wydawnictw IZ na terenie kraju, gdyż przykład trudności w kolportażu *Górnego Śląska* świadczy o jakimś szerszym zjawisku.

Doc. J. K o k o t zauważył, że nie należy obawiać się powtarzania pewnych tematów na łamach „PWA”, albowiem jest to jedna z dróg wiodących do przekonania czytelnika zagranicznego o słuszności polskiego stanowiska. Nawiązując do wypowiedzi prof. Batowskiego, dyskutant docenił wagę przeciwstawiania się propagandzie antypolskiej. Stąd wylania się postulat stworzenia obcojęzycznej serii wydawniczej informującej zagranicę o Polsce. Przedmiotem ataków zachodnio-niemieckich rewizjonistów jest przede wszystkim Śląsk. Wydaje się, że duże zapotrzebowanie na wydawnictwa typu *Górnego Śląska* istnieje wśród Polonii.

Prof. dr K. M. P o s p i e s z a l s k i gorąco popiera tych dyskutantów, którzy wypowiadali się za zwiększeniem liczby publikacji Instytutu Zachodniego wydawanych w językach obcych. Doskonałe przyjęcie, z jakim spotkał się półrocznik „Polish Western Affairs” na Zachodzie, powinno skłonić Polską Akademię Nauk do powierzenia Instytutowi także wydawania książek w obcych językach. Dotychczas większą rolę w tej dziedzinie odgrywa wydawnictwo „Polonia” i Zachodnia Agencja Prasowa.

Należałoby też upłynnić za granicę monografię *Górnego Śląska*. Wywoła ona na pewno bardzo przychylny oddźwięk wśród emigracji i przez to oddziała na tamtejsze społeczeństwo.

Dalsza sprawa to wyjazdy zagraniczne pracowników Instytutu Zachodniego. Wiadomo, że Dyrekcja stara się o kredyty na wyjazdy zagraniczne dla pracowników instytutowych. Niemniej dyskutant zaapelował do przełożonych władz, aby przyznały Instytutowi własną pulę wyjazdów i zwiększyły ich liczbę.

Na głosy w dyskusji odpowiedział prof. M. Szaniecki. Uogólniając stwierdził, że dyskusja toczyła się wokół dwóch zagadnień: kolportażu wydawnictw IZ oraz profilu Instytutu. Dyskutanci słusznie zauważyli, że trzeba docierać do konkretnych osób za granicą. Dlatego współpraca wszystkich członków IZ z Dyrekcją w tym zakresie jest szczególnie pożądana. Odnośnie do *Górnego Śląska* podał do wiadomości, że obniżka ceny została w Ministerstwie Kultury i Sztuki pomyślnie rozstrzygnięta.

Prawdą jest, że IZ szuka stale swej własnej drogi, ale nie jest to chyba zjawiskiem ujemnym, świadczy raczej o żywotności Instytutu Zachodniego i o jego zdolności do nadążania ze swymi badaniami za przemianami dokonywanymi się w świecie.

8) Przewodniczący poddał pod głosowanie następujące wnioski:

1. Wniosek Komisji Rewizyjnej o przyjęcie sprawozdania Komisji oraz udzielenie Dyrekcji IZ absolutorium z działalności za okres 1 I 1963 — 31 XII 1963 r.
2. Przyjęcie sprawozdania Dyrekcji IZ z działalności naukowo-badawczej i wydawniczej w okresie sprawozdawczym.
3. Przyjęcie do zatwierdzającej wiadomości sprawozdania finansowego IZ za rok 1963.
4. Przyjęcie preliminarza budżetowego IZ na rok 1964.

Wszystkie powyższe wnioski zostały przez zebranych jednomyślnie uchwalone.

9) Przewodniczący zebrania zaproponował następujących kandydatów na członków Komisji Rewizyjnej na r. 1964: doc. Z. Janowicz, prof. K. Kolańczyk, dyr. S. Kubiak, doc. K. Skubiszewski, doc. K. Ślaski. Listę tę przyjęto jednomyślnie.

W imieniu Kuratorium i Dyrekcji IZ prof. M. Szaniecki przedstawił następujące kandydatury nowych członków IZ: dr Chmielewska Bożenna (Szczecin), prof. Jahn Alfred (Wrocław), prof. Katz-Suchy Juliusz (Warszawa), dr Kwilecki Andrzej (Poznań), prof. Lachs Manfred (Warszawa), min. Łobodycz Mieczysław (Warszawa), doc. Puchalski Tadeusz (Poznań), dr Wilamowski Bohdan (Olsztyn), doc. Zajda Józef (Poznań).

Listę tę zebrani zatwierdzili jednomyślnie.

10) Dyrektor IZ przedstawił uzgodniony z Kuratorium wniosek w sprawie składek członków IZ. W szczególności zaproponował uchwalenie składki członkowskiej w wysokości zł 60 rocznie oraz prawo dla członków IZ prenumerowania „Przeglądu Zachodniego” za zł 120 rocznie.

Oba wnioski zebrani uchwalili jednomyślnie.

Posiedzenie Kuratorium IZ. W dn. 1 IV 1964 r. odbyło się posiedzenie Kuratorium IZ pod przewodnictwem prof. Kazimierza Piwarskiego.

Po przyjęciu protokołu z ostatniego posiedzenia sprawozdanie z działalności Rady Naukowej złożył jej przewodniczący, prof. G. Labuda. Podkreślił on zwłaszcza wielkie zainteresowanie Rady

planem naukowo-badawczym Instytutu i rozwojem młodej kadry naukowej.

Dyrektor prof. Szaniecki, nawiązując do wydrukowanego sprawozdania z działalności IZ w r. 1963, zwrócił uwagę, że kadra naukowa IZ jest jeszcze młoda i że w związku z tym istnieje konieczność opierania się w pracach naukowo-badawczych na zespole

samodzielnych pracowników naukowych spoza Instytutu na podstawie umów zleceńiowych. Poza tym prof. Sczaniecki omówił sprawę kontaktów naukowych IZ z zagranicą, a szczególnie z naukowcami z ZSRR, ČSRS oraz NRD.

Wicedyrektor Pollak przedstawił sprawozdanie Dyrekcji z wykonania budżetu w r. 1963 oraz preliminarz budżetowy na r. 1964.

Po obszernej dyskusji Kuratorium przyjęło do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie Dyrektora z działalności Instytutu w r. 1963, zatwierdziło sprawozdanie z wykonania budżetu w r. 1963 i pozytywnie zaopiniowało preliminarz budżetowy na r. 1964 celem przedłożenia go do zatwierdzenia Walnemu Zebraniu członków w dn. 2 kwietnia 1964 r.

Dyr. Sczaniecki podał do wiadomości, że dr M. Pollak ustępuje ze stanowiska wicedyrektora IZ z dn. 30 kwietnia br. Kuratorium wyraziło dyr. Pollakowi gorące podziękowanie za wieloletnią i ofiarną pracę dla Instytutu.

Kuratorium zaaprobowало na koniec na nowych członków IZ 9 kandydatów dla przedłożenia ich pod uchwały Walnemu Zebraniu w dn. 2 IV 1964 r.

Uroczystość pożegnania dyr. dr M. Pollaka. W dn. 30 kwietnia br. odbyła się w IZ uroczystość pożegnania dra M. Pollaka, który po siedemnastu latach nieprzerwanej pracy, osiągnąwszy 75 rok życia, ustąpił z własnej inicjatywy ze stanowiska wicedyrektora administracyjnego IZ.

W czasie uroczystości jako pierwszy przemówił dyr. IZ prof. M. Sczaniecki, który nawiązał do niedawno ogłoszonych drukiem wspomnień marszałka sejmu PRL C. Wycecha dotyczących jego współpracy z dyr. Pollakiem w tajnym nauczaniu w czasie okupacji oraz później w Ministerstwie Oświaty i podkreślił, że dyr. Pollak pracując z niezwykłym pożytkiem dla IZ wykazywał i tu te wielkie walory, jakimi odznaczało się jego postępowanie na dawniej zajmowanych stanowiskach, tzn. mądrość, ofiarność, wysoką kul-

turę osobistą i doskonale umiejętności organizacyjne.

Również następny mówca, zastępca przewodniczącego Kuratorium i przewodniczący Rady Naukowej IZ prof. G. Labuda, przypomniał zasługi dyr. Pollaka dla rozwoju Instytutu Zachodniego oraz scharakteryzował jego postawę jako wzór postępowania obywatelskiego.

Przemawiając w imieniu pracowników IZ dr M. Suchocki podziękował dyr. Pollakowi za opiekę, którą on sprawował nad nimi z całym gospodarskim zatroskaniem, stwarzając im jak najlepszą atmosferę dla rozwijania pracy twórczej. W imieniu młodej kadry pracowników podziękowanie dyr. Pollakowi za opiekę wyraził dr J. Kozeński.

Z kolei nastąpiło wręczenie, jako daru od pracowników IZ, dyr. Pollakowi pamiątkowego albumu zawierającego dokumentację ilustracyjną działalności IZ.

Dyr. Pollak w przemówieniu swym dał wyraz serdecznym uczuciom, jakie wiązały go z pracą w Instytucie Zachodnim i z jego pracownikami, jak również skierował słowa podziękowania ku tym osobom, u których znajdował w swej działalności szczególne zrozumienie i pomoc.

Uroczystość zakończono „lampką wina”.

Pobyt prof. Z. Kaczmarczyka w NRD. Wicedyrektor naukowy Instytutu Zachodniego, prof. Zdzisław Kaczmarczyk, przebywał w dn. od 12 IV do 18 IV w NRD na zaproszenie *Deutsche Historiker-Gesellschaft* w Berlinie. W dn. 13—16 IV 1964 r. brał udział w konferencji pt. *Dritte Zentrale Tagung der Fachgruppe für Ur- und Frühgeschichte*. Konferencja ta odbyła się w Lipsku i poświęcona była zagadnieniom współpracy między archeologami a historykami, zwłaszcza w zakresie problematyki osadnictwa wiejskiego i miejskiego. Prof. Kaczmarczyk wygłosił tu komunikat na temat współpracy archeologów z historykami rozwijanej w nauce polskiej.

Prof. Kaczmarczyk brał następnie udział w rozmowach z przedstawicielami zarządu *Deutsche Historiker-Gesellschaft* w Berlinie na temat współpracy z Polskim Towarzystwem Historycznym.

Zebrań naukowych pracowników IZ.

W dn. 10 IV 1964 r. odbyło się zebranie naukowe zorganizowane przez Pracownię Geograficzną Instytutu Zachodniego. Jej kierowniczką prof. St. Zajchowska zapoznała zebranych z działalnością Pracowni (kiedy nosiła ona nazwę Sekcji) w ubiegłym okresie, podkreślając znaczny jej wkład w dorobek naukowy IZ. Następnie przedstawiła kierunki obecnych badań zaznaczając, że geograficzne metody badawcze sprawują zakres tych badań raczej do terenów Ziemi Zachodnich. Tym niemniej tematy dotyczące Niemiec są również opracowywane i w planach badawczych na przyszłość na tę tematykę oraz zagadnienia integracji euro-

pejskiej położony będzie większy nacisk. Mgr W. Głębocka zreferowała temat *Surowce mineralne jako element współpracy Polski z NRD i ČSRS*, a mgr M. Magdziarek zapoznał zebranych z problemami demograficznymi i urbanizacyjnymi NRD i Ziemi Zachodnich. W toku dyskusji stwierdzono konieczność ściślejszej współpracy między niektórymi pracownikami IZ.

Nagrody. Minister Szkolnictwa Wyższego przyznał doroczne nagrody za zasługi w dziedzinie pracy naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej oraz szkolenia młodej kadry naukowej profesorom Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, członkom Instytutu Zachodniego: prof. dr Florianowi Barcińskiemu; II wiceprezesowi Kuratorium IZ; prof. Zdzisławowi Grotowi; prof. Witoldowi Jakóbczykowi; prof. Władysławowi Kuraszkiewiczowi; prof. Januszowi Pajewskiemu; prof. Ludwikowi Zabrockiemu; prof. Augustowi Zirhofferowi.

